

WEPs Sözden Eyleme Projesi Ardından

Event: WEPs in Action 2025- Experience Sharing

Date: May 28, 2025

Speaker: Melsa Ararat

Language: Turkish

Değerli Konuklar ve Çalışma Arkadaşlarım,

Küresel karmaşıklığın daha önce görülmemiş düzeyde katmanlandığı günlerdeyiz. Bir yandan ekonomik, sosyal ve politik alanlardaki öngörülemezlik diğer yandan uygarlığımızla bağdaşmayan savaş, zorba yönetimler ve insan hakları ihlalleri kadının güçlenmesi ile ilgili hedeflere ulaşılmasını zorlaştırıyor. Türkiye bu bağlamın tüm unsurlarıyla en bariz şekilde tezahür ettiği bir coğrafyada yer alıyor.

Ekonomik kriz ve kontrol altına alınamayan enflasyon yoksullaşmayı, gelir dağılımındaki eşitsizliği artırırken, işten çıkarmalar ve iflaslar gündelik yaşam kaygılarını tüm kaygıların önüne geçiriyor. Yapay zeka alanındaki gelişmeler nitelikli çalışanların da işlerini kaybetmelerine, genç ve eğitilmiş işsizliğine yol açıyor. Bu sıkıntılı bağlamda bir kaç gündür spor kulüplerin fanatik temsilcilerinin sokakları, caddeleri sahte bir kazanmışlık duygusu ile doldurduklarını gördüm. Ortak aidiyet ve kazanmış olmanın sevincini dışa vurmada kadınlar ve erkekler yan yanaydı. Benzer bir ortak aidiyeti ve heyecanı daha yaşamsal amaçlar etrafında nasıl sağlayabiliriz? Bunu düşündüm.

Küresel karmaşıklık, çok katmanlı krizlerle kendini göstermekte. Çeşitlilik ve kapsayıcılık ABD’de bir değer olmaktan yasa zoruyla çıkartılmaya çalışılırken, Avrupa’da çevresel, sosyal ve yönetsel standartlara uyum yasaları sulandırılıyor. Türkiye’de Aile 10 yılı projesi kadını geleneksel rollere hapseden kuluçka makinalarına dönüştürmeye hizmet edecek şekilde kurgulanıyor. Belli cinsel kimlik ve cinsel tercihler suç haline getirilmeye çalışılıyor. Küresel anlaşmaların ve piyasaların şirketleri disipline etme kasları zayıflıyor. Zorlayıcı veya gönüllü standartlara, ilkelere uyum, raporlama değer kaybediyor.

Bu dönemi bir küresel çoklu kriz ve çok katmanlı kriz ortamı olarak tanımlıyorum. Öngörülemeyen gelecek korkusu muhafazakarlığı besliyor. Muhafazakarlığın, milliyetçiliğin, kabileciliğin güçlendiği, liberal düşüncenin ve insan uygarlığının saldırı altında olduğu bir dönemdeyiz.

Şirketler ve toplumun simbiyotik bir ilişki içinde olduğunu sizler çok iyi biliyorsunuz. BU karmaşıklık ve öngörülemezlik içinde şirketlerin uzun vadeli strateji ile kısa vadeli politikalarını birbiriyle uyumlu kılmak için reçetelere değil yol gösterici ilkelere ihtiyaçları var. Unutmamak gerekir ki çalışanlar ve yöneticiler aynı zamanda yurttaş. Yurttaşlığı belli bir ülke ile sınırlayan bir kavram olarak değil yerel ve küresel politik komünitenin bir üyesi olma anlamında kullanıyorum. Şirketleri iyi yönetmek ve gelecek vizyonunu çizebilmek için bu

çok katmanlı karmaşıklığı anlamak, değişim faktörlerini öngörebilmek, eleştirebilmek ve önermek gerekiyor. Eleştirmek ve önermek-ya da karşı çıkmak ve ikna etmek de diyebiliriz, aydın olmanın iki önemli özelliği. Kısaca liderlerin aydın olmaları gerektiğini savlıyorum. Dünyayı anlamak ve spor kulüplerine olan bağlılık yerine, veya yanısıra diyelim, mantıkla çizilmiş ve iyilikle bezenmiş bir gelecek vizyonuna ikna etmek...

Toplum ve şirketler arasındaki simbiyotik ilişkide yol gösterici ve totalist bir ilke önermek gerekirse benim önerim zarar vermemek olurdu, bunun en önemli ahlaki ilke olduğunu da düşünüyorum. 'Do no harm!' İnsana, doğaya ve piyasalara zarar verme...

Zarar vermemek iyilik yapmaktan daha zor. Daha fazla bilgi, metod, öngörü ve hassasiyet gerektiriyor. WEPs şirketlerin toplumla kesişim noktalarında sınırlı bir alanda yol gösterici. Ama WEPs öyle bir ilkeler seti ki hayata geçirirken zarar vermemeyi öğreniyoruz. Özellikle kadına yönelik şiddet ve tacizin önlenmesi alanında çalışırken. İnsana, farklılıklara saygı göstermeyi, konulara onlar açısından bakmayı ve onların refahını gözetmeyi öğreniyorsunuz. Aynı özeni daha geniş bir alanda uygulamak konusunda kaslarınız gelişiyor.

Bu konuşmayı hazırlarken ekip arkadaşlarım Elif, Melek, Burcu ve Zehra'nın da görüşlerini aldım. Zehra mevcut ekonomik koşullarda işten çıkarmaların önemli bir gündem olduğunu, WEPs elçilerinin kadın çalışanların orantısız bir biçimde etkilenmelerine karşı dikkatli olmalarını hatırlatmamı, Aile Yılı meselesine eleştirel bakmaları ve aile yılı etkinlikleri furmasına katılma mevzusunu 2 kere değil 5 kere düşünmelerini önermemi söyledi.

Melek, kaos ve belirsizlik arttıkça kültür odaklı yatırımlara devam edebilmenin ilkesel bir duruş gerektirdiğini ve bu alandaki yatırımların uzun vadede rekabet avantajına döneceğini vurgulamamı istedi.

Elif çeşitlilik ve kapsayıcılık konusundaki geri tepme karşısında şirketlerin YK ve Yönetim ekiplerinin kapsayıcı liderlik kaslarını güçlendirmelerini ve 'business case'i netleştirmeleri gerektiğini, kendi şirketlerinde bunun performansı hangi kanallardan olumlu etkileyeceğini çalışmalarını belirtmemi istedi.

Ayrıca, ülkemizde toplumsal cinsiyet eşitliğine karşı başlayan karşı çıkış ve artan şiddet eğilimine karşı şirketlerin davranışlarının kritik önem taşıdığını ve tüm dünyada fon kesintileri nedeniyle hali hazırda sunulan kamu destek hizmetlerinin yakın gelecekte erişilemez olması riskine karşı özel sektörün desteğinin önemini de vurgulamamı istedi.

Gözlemlerimiz o ki halen şirketlerde uzmanlık ve deneyim eksikliği var. İş grupları özelinde holding şirketleri arasında yeterli sinerji yok, oysa ki daha ilkesel ve bütünsel bir davranış birliği daha hızlı bir ilerlemeyi mümkün kılar. Holdingler grup şirketlerine atadıkları yönetim kurulu üyeleri aracılığıyla tüm şirketleri etkileme olanağına sahip.

Bir ay kadar önce Paris'te Change Now konferansındaydım. Avrupa İklim Forumu Başkanı ABD ziyaretinden henüz dönmüş ve ayağının tozuyla konferansa gelmişti. Durum kötü, dedi.

İklim değişikliği ile yok olacak dñyanın yerine uzay istasyonları, Mars'ta yaşam vey yapay zeka uzantısı haline gelen insanlardan oluşan bir ùtopya çiziliyor ama onların ùtopyası bizim için bir distopya, dedi. Ve bizim, liberallerin ve demokratların en önemli görevi kendi ùtopyamızı tasarlamak, gelecek vizyonumuzu oluşturmak, dedi. Kanımca aydın kadınlar için bu ùtopyayı tasarlamak bir görev değil tarihi bir řans. Ortak aidiyeti çerçeveleyen, ve mantık ve iyilikle tasarlanan ùtopyaya herkesi ikna etmek ve taraftar heyecanıyla harekete geçirmek. Hepimize kolay gelsin.